

порушення цін з боку державних органів, підприємств, організацій і вимагати відшкодування завданих їм збитків у випадках реалізації їм товарів та послуг із порушенням вимог чинного законодавства про ціни [4, с. 535].

Таким чином, правове регулювання процесу ціноутворення здійснюється шляхом встановлення фіксованих державних та комунальних цін, граничних рівнів цін, граничних рівнів торговельних надбавок і постачальницьких винагород, граничних нормативів рентабельності або шляхом запровадження обов'язкового декларування зміни цін. Контроль за додержанням державної дисципліни цін є одним із видів державного контролю за діяльністю господарюючих суб'єктів, який здійснюють спеціальні органи – державні інспекції з контролю за цінами, систему яких очолює Державна інспекція з контролю за цінами, що функціонує у складі Міністерства економіки України.

Література:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.
3. Питання реалізації державної політики з контролю за цінами Указ Президента України від 30 березня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/2012>.
4. Щербина В. Господарське право: підручник для студентів вузів.- 4-е вид., перероб. і доп. / В. Щербина.– К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.

Шуліка О.С.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студент V курсу фізико-математичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ПОРЯДОК ВИХОДУ НА ПЕНСІЮ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ ЗГІДНО ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

На сьогоднішній день однією з актуальних проблем є порядок виходу на пенсію працівників освіти. Час коли людина збирається на пенсію може прийти несподівано. Дуже важливо, коли людина надумає здійснити цей важливий крок у своєму житті, щоб вона була ознайомлена з алгоритмом і умовами виходу на пенсію працівників освіти.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про пенсійне забезпечення» громадянам України призначаються трудові пенсії за віком, по інвалідності, у разі втрати годувальника та за вислугою років. Зараз розглянемо дані варіанти більш детально.

Пенсія призначається за вислугою років згідно зі ст. 55 (пункт «Е») Закону України «Про пенсійне забезпечення», працівники освіти, охорони здоров'я та соціального забезпечення мають право на пенсію за вислугу років за наявності в них спеціального стажу роботи не менше 25-ти років (чоловікам і жінкам) за Переліком, що затверджується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Педагогічна пенсія за вислугу років призначається незалежно від віку педагога, але обов'язковою умовою призначення такого виду пенсії є звільнення з роботи (стаття 7 цього закону), що дає право на призначення пенсії за вислугу років [1, с. 3].

Переліком закладів та установ освіти, охорони здоров'я та соціального захисту й посадами, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1993 року № 909 (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2002 року № 1436), передбачені вчителі, логопеди, учителі-логопеди, учителі-дефектологи, викладачі, сурдопедагоги, тифлопедагоги, вихователі, завідуючі та інструктори слухових кабінетів, директори, завідуючі, їх заступники з навчально-виховної (навчальної, виховної), навчально-виробничої частини або роботи з виробничого навчання, завідуючі навчальною та навчально-виховною частиною, соціальні педагоги (організатори позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми), практичні психологи, педагоги-організатори, майстри виробничого навчання, керівники гуртків, секцій, студій та інших форм гурткової роботи [2, с. 5].

Педагог у разі виходу на пенсію за вислугою років не має права працювати за спеціальністю й отримувати одночасно пенсію та зарплату. У той же час він має право продовжувати працювати, але не на посаді, яка дає право на пенсію за вислугу років, оскільки такий вид пенсії призначається в разі залишення роботи, що дає право на цей вид пенсії. У випадку зарахування після призначення пенсії за вислугу років на роботу, яка дає право на цей вид пенсії, виплата пенсії припиняється й поновлюється після звільнення з роботи.

Розмір пенсії за вислугу років визначається за нормами закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Він обчислюється із середньомісячного заробітку, одержуваного перед припиненням роботи, яка дає право на пенсію за вислугу років.

Згідно з частиною 2 розділу XV Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пенсійне забезпечення застрахованих осіб, які працювали або працюють на посадах, що дають право на призначення пенсії за вислугу років, і які відповідно до законодавства, що діяло раніше, мали право на пенсію за вислугу років, здійснюється згідно з окремим законодавчим актом через професійні та корпоративні фонди. До запровадження пенсійного забезпечення через професійні та корпора-

тивні фонди зазначеним особам пенсії призначають за нормами цього закону в разі досягнення пенсійного віку та наявності трудового стажу, передбаченого законом України «Про пенсійне забезпечення». У цьому випадку розміри пенсій визначають відповідно до статті 27 та з урахуванням норм статті 28 цього закону.

Коли громадянин України ознайомився з попередніми пунктами виходу на пенсію, його, може, зацікавити строки та умови звернення за призначенням пенсії. Згідно зі ст. 7 закону України «Про пенсійне забезпечення», звернення за призначенням пенсії може здійснюватись у будь-який час після виникнення права на пенсію. Відповідно до ст. 83 цього ж закону пенсія педагогічним працівникам призначається з дня звернення за призначенням пенсії. При цьому пенсії за вислугу років призначаються за умови залишення роботи, яка дає право на цю пенсію, за винятком осіб, які працюють за строковим трудовим договором (контрактом), що укладений після досягнення пенсійного віку.

На підставі поданих документів (оригіналу трудової книжки, уточнюючої довідки про педагогічний стаж) районним управлінням Пенсійного фонду розглядається питання про право на пенсію за вислугу років.

Пропоную розглянути ще один дуже важливий фактор виходу на пенсію це особливості зарахування педагогічного стажу. При визначенні права на пенсію за вислугу років стаж роботи педагогічного працівника обчислюється за нормами закону «Про пенсійне забезпечення» та постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1993 року № 637 за даними трудової книжки, а в разі необхідності уточнюючих довідок [4,с. 5]. Наявність трудової книжки при визначенні права на пенсію за вислугу років є обов'язковою.

Період здійснення педагогічної практики педагогом, який зареєстрований як суб'єкт підприємницької діяльності (фізична особа) та не перебуває у трудових відносинах із закладом освіти, не зараховується до педагогічного стажу, оскільки законодавством передбачено обов'язкове виконання двох умов одночасно: робота у відповідному закладі освіти та на посаді, яка дає право на призначення пенсії за вислугу років.

Водночас у разі наявності в такої особи 25-ти років педагогічного стажу (без урахування підприємницької діяльності) вона має право на призначення пенсії за вислугу років. Припинення підприємницької діяльності при призначенні пенсії за вислугу років не є обов'язковою умовою, оскільки ця робота не дає права на призначення пенсії за вислугу років.

Середньомісячний заробіток для обчислення пенсії визначається відповідно до ст. 65 Закону України «Про пенсійне забезпечення» середньомісячний заробіток для обчислення пенсій береться за будь-які 60 календарних місяців роботи поспіль протягом усієї трудової діяльності незалежно від перерв у роботі та за період роботи, починаючи з 1 липня 2003 року до моменту звернення за пенсією. Заробіток за період роботи до

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

1 липня 2003 року враховується на підставі документів про нараховану заробітну плату (виплати, дохід), виданих у встановленому законодавством порядку, а за період роботи починаючи з 1 липня 2003 року - за даними персоналізованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

У разі відсутності відомостей про заробітну плату (виплати, дохід) у системі персоналізованого обліку подаються документи про нараховану заробітну плату (виплати, дохід), видані в установленому законодавством порядку [1, с. 4].

Право вибору пенсійних виплат здійснюється згідно зі ст. 10 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», особі, яка має одночасно право на різні види пенсії (за віком, по інвалідності, у зв'язку з утратою годувальника, за вислугу років), призначається один із цих видів пенсії за її вибором.

Виплата пенсії здійснюється згідно зі ст. 85 закону України «Про пенсійне забезпечення», пенсії виплачуються без урахування одержуваного заробітку (прибутку) за місцем фактичного проживання пенсіонера, незалежно від прописки. Виплата пенсій проводиться за поточний місяць загальною сумою в установлені строки, але не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія.

Отже, процес виходу на пенсію працівників освіти має такий алгоритм. Якщо з ним ознайомитися, то можна на належному рівні освоїти і зрозуміти процес завершення більш клопіткої роботи і перейти на спокійне пенсійне життя. [3, с. 2]

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/page>.
2. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
4. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 5 листопада 1991 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>.